

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Præfatio

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

EXEGESIS IN PASSIONEM DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI, IVXTA QVATVOR EVANGELISTARVM

NARRATIONEM, SENSVM ORTHODOXO-
*vum Patrum luculenter referens: atq; ad compassionem, gra-
tiarum actionem, & imitationem quemque vehe-
menter extimulans.*

P R A E F A T I O.

*Dedit in mortem animam suam, & cum sceleratis reputatus
est, & ipse peccata multorum tulit, & pro trans-
gressoribus rogavit. Esaiâ LIII.*

Harissimi filij, licet passionem Domini nostri Iesu Christi quo-
tidie dignum sit cogitare, tamen hodie maximè cum omni
deuotione tenemur rememorari, compati Christo, & gratias
agere: quando vniuersalis Ecclesia tristitiam & compassi-
onem repræsentans, eius memoriam agit in omnibus quæ-
rit, scilicet in Missa, in cantu, in pulsu, in signis, alijsq; ritibus & ceremo-
nijs. Omnia etenim membra corporis, languente capite, dolent. Et nos,
si membra Christi sumus, non possumus non dolere ipso dolente, non pos-
sumus non compati, ipso patiente: maximè cum non pro se, sed pro nobis,
id est, pro liberatione & salute nostra patitur, quicquid patitur. Si ergo
ei non compatimur, signum est, quia membra eius non sumus, nec despi-
ritu eius vegetamur. Sol & luna hodie obscurantur, terra tremit, petra
scinduntur, & etiam creatura suo creatori compatitur irrationalis: & ho-
mo (pro quo creator patitur) rationalis, non compatitur? Cogitet vnus-
quisque, si ego fecissem malum, propter quod Pater meus, vel mater mea
occisa esset, nõnne pro morte eius merito dolerem? Et si non dolerem,
nõnne & similiter morte dignus essem? Verum iam malum feci ego, pro-
pter quod non solum Pater meus, sed & Deus meus occisus est, quomodo er-
go non dolebo? Quapropter de hac die intelligitur, quod in Leuitico scri-
bitur: *Omnis anima que afflicta non fuerit die hac, peribit de populo meo.* Non
ergo est hodie licitum ridere, propter fletum Christi. Quia qui hodie non
compungitur circa passionem Christi, timendum est quod per totum an-
num non compungatur, id est, timendum est, quod non sit de illorum nu-
mero, qui redemptus sit passione Christi, hoc est, cui proficiat virtus pas-
sionis Christi. Non tantum tamen hodie solum memores esse debemus
eorum, quæ pro nobis passus est Dominus, sed quotidie. Quia dignum est,
vt quotidie de illo cogitemus, cuius fructum quotidie percipimus. Talis
est passio Christi, quæ nos in susceptione baptismatis, quando ad fidem in-
gredimur ab omni peccato nos purgat, Christo incorporat, contra tenta-
tiones

*Matth. 27.
Marci 15.*

Leuit. 27.

tionis roborat, ad virtutes instruit, meritum conquirat, & in morte, id est, in exitu ab hoc mundo ad æternam felicitatem nos educit. Vnde & homo per meditationem Dominicæ passionis maiorem utilitatem consequitur, quam per aliqua alia exercitia corporalia in Dei acceptatione, teste Alberto Magno, qui in tractatu de missa dicit: Simplex recordatio vel meditatio passionis Christi, plus valet, quam si quis per annum ieiunaret in pane & aqua qualibet sexta feria, vel disciplinaret se qualibet hebdomada per annum vsque ad effusionem sanguinis, vel quotidie legeret vnum Psalterium. Vnde hortatur Bonauentura: Si vis, inquit, homo de virtute in virtutem, de gratia in gratiam, de bono in melius proficere, quotidie quanta potes deuotione, mediteris Domini passionem. Nil enim in anima ita operatur vniuersalem sanctificationem, sicut meditatio passionis Christi. De huiusmodi autem utilitatibus & dictis sanctorum persudantibus ad meditandum possent multa dici, sed temporis angustia non admittit; quia restat nobis adhuc diu historiam Dominicæ eiusdem passionis recensere & declarare. Hoc tantum dicere expediat, quod etiam in thematis præscripti verbi insinuatur, quod in meditatione Dominicæ passionis tria querere debemus, siue triplicem finem intendere: scilicet vt ad compassionem nos excitemus, vt ad imitationem prouocemur & instruamur, & vt ad deuotionem & charitatem affectum nostrum inflammemus. Vt autem hæc proficere valeamus pro gratia impetranda dicamus ad honorem amarissimæ passionis Dominicæ, & tristissimæ dolorosissimæque matris eius, vnum Pater noster, & Ave Maria. Dedit in mortem, &c. vt supra dixi filij charissimi, quod vtilissimum sit, passionem Dominicam quotidie meditari: hodie autem omnino necessarium, & quod in eius meditatione, tria debemus intendere ac querere: Primo, debemus meditando passionem Domini elicere compassionem. Ad sentiendam autem compassionem erga Christum, & compassionis deuotionem valent hæc sequentia: Primo pensare amarissimum excellentissimumque dolorem passionis eius. Fuit autem dolor eius duplex, scilicet in corpore, & in mente: externus & internus. Vterque commemoratur in præallegatis verbis: dedit in mortem animam suam: ad quam vtique per multas passiones peruenisse intelligitur. Ecce dolor corporalis, Et cum sceleratis reputatus est: in quo famæ ablationem, & ignominiam, & per consequens spirituales dolorem, sicut in alijs multis sentit. De vtroque dolore intelligitur, quod in Threnis in persona Christi dicitur. *O vos omnes qui transitis per viam, attendite & videte, si est dolor sicut dolor meus.* quasi dicat, non. Secundum omnes enim communiter doctores dolor Christi fuit maximus, super omnes dolores huius vitæ. Rationes sunt, primo, propter nobilitatem & teneritudinem complexionis eius. Secundum Ioannem Chrysostomum, Ea quæ sunt à Deo per miraculum preciosiora & meliora sunt his, quæ sunt per naturam. Quia ergo Christus fuit miraculose formatus in vtero virginis per Spiritus sancti virtutem, idcirco melioris fuit & delicatioris complexionis, & sensu viuacioris præ hominibus totius mundi. Quanto autem aliquid nobilior, preciosius, tenerius, delicatius est, tanto facilius læditur, tanto grauius & acrius affligitur,

Passionis Christi fructus.

Albertus Magnus. Meditatio Christi passionis quæ sit euerget Bonauentura.

Tria meditatio passionem Domini necessaria.

Compassionem per quendam adiuuati.

Dolor Christi vt fuerit duplex.

Thren. 1.

Dolor Christi vt fuerit maximus.

Ioannes Chrysostomus.

LVI
21

cum cruciatur: Sicut differentia ista patet in rustico laboribus attrito, & nobili in homine & bestia: in oculo & calcaneo. Cum autem nemo in æqualitate teneritudinis, & nobilitatis, & perceptibilitatis possit Christo æquari (quia tenerior fuit in calcaneo, quam tu in oculo, & clauus magis afflixit Christum, quam ignis Laurentium) Ideo nullus etiam dolor ei comparari potest. Secundo, propter satisfactionem peccatorum totius humani generis. Quia non pro vno peccato, nec pro vno homine, sed pro totius mundi peccatis satisfacere voluit, & satisfecit: non secundum quod sufficiebat secundum dignitatem suæ personæ, quia, ut sic, vna gutta fusa sanguinis sufficisset. Secundum ergo quod congruebat & requirebatur, scilicet secundum demerita hominum, per viam iustitiæ voluit pro nobis satisfaciendo nos liberare, & non per potentiam, ponderando omnia peccata totius mundi, & passionis suæ dolorem quasi in statera. Vnde dixit Esaias: *Posuit, scilicet Deus Pater iniquitates omnium nostrum super eum.* Satisfecit itaque pro omnibus, & omnium nostrum peccatis, pro omnium miseris, pro omnium pœnis, & tristitia, & dolore, quæ homo debuit habere pro culatu huius miseræ. Tertio, dolor maximus fuit, quia multa accidentia habuit valde dolorem suum grauantia. Primo, acerbissimus fuit propter generalitatem, quia in omnibus membris doluit. Secundo, quia sine culpa, scilicet propria, sed aliena. Idcirco, quia tu causa fuisti omnis passionis eius, merito dolere debes. Tertio, quia in vilissimo loco. Quarto, in selectorum consortio. Quinto, in festino tempore. Sexto, coram populi multitudine. Septimo, turpissima mortis conditione. Octauo, quia omnes dolores, & omnes pœnas vniuersaliter & singillatim sensit. Nos si plura habemus vulnera, hoc quod acrius nos molestat obliuisci facit ceterorum, vel non sentire, sicut magnus dolor dentium facit obliuisci doloris in pede. Christus autem distinctè & experimentaliter nouit & apprehendit omnium membrorum dolores singulos: & ideo maximum dolorem habuit immitigabiliter, propter suæ personæ maiestatem, quia scilicet Deus & homo. Et ideo in omnibus quæ auditis de Christo, cogitate, quod non solum homo mitissimus, humillimus, pulcherrimus, gratiosus, piissimus, dulcissimus, & amantissimus, sed etiam Deus est reuerendus, metuendus, adorandus, omnipotens, creator, & iudex noster, qui saluabit aut damnabit nos. Causas autem interni doloris & tristitiæ, infra dicam, quum opportunum fuerit.

Secundo, in passione Domini debemus videre, & attendere gestus, mores, & virtutes Domini nostri Iesu Christi ad imitandum, quia quicquid in terris dixit & fecit Christus, disciplina & morum perfectio fuit. Et ideo quando auditis, aut cogitatis, quod Christus dixit, aut fecit hoc, vel illud, inspicatis, quomodo se habuit, exterius, & interius: quomodo stetit humiliter parum loquens, cum disciplina, leniter & piè absque rancore, absque inuidia, quiescens, & tranquillus corde, diligens omnes, cupiens omnibus bene, & faciens, atque compatiens. Idcirco in verbis allegatis supra ad excitandum in nobis imitandi studium dicitur, quod pro transgressoribus, hoc est, pro crucifixoribus orauit, dans nobis exemplum veræ charitatis. Tertio, Dominicam passionem cogitando, debemus a fructum nostrum ad deuotionem & amorem erga Christum inflammare. Ad hoc

Esaias 53.

Dolorem
Christi maxi-
mum quæ-
rã auxerit.Quoniam
modo Christi
in omni-
bus suis ver-
bis & factis
nos docue-
rit.

Esaias 53.

hoc valet quod cogitemus, quod omnia quæ sustinuit, non propter se, sed sine culpa propria pro nobis, ad delenda, scilicet peccata nostra, ad acquirenda nobis merita, & gaudia cælestis gloriæ, tolerauit. Vnde & Esaias de eo dicit: *Ipse vulneratus est propter iniquitates nostras, attritus est propter scelera nostra.* Et, *Disciplina pacis nostre super eum, & liuore eius sanati sumus.* Vnde in the-mate dicitur: Peccata multorum tulit, non solum multorum, sed omniū: Quia quantum in se est, pro omnibus satisfecit. Ad excitandū tamen maiorem charitatē, debet vnusquisque Domini passionem cogitare, ac si pro se solo Dominus passus esset. Et reuera, quia & si non nisi vnus fuisset peccator, qui redemptione indiguisset, æque crucem pro eo, & mortem, sicut pro multis sustinuisset. Aut si vnus adhuc superesset, cui passio tolerata non sufficeret, Christus denuo rediret, & iterum semel, vt ante moreretur, ne salutis remedium cupiam deesset. Nunc verò, quia secundum morem Ecclesiæ congruit vobis prædicari passionem, distinximus totam passionem in articulos LXV. vt eò facilius retineatis, quæ circa huiusmodi articulos sic distinctè dicuntur. Ad quemlibet etiam articulum aliquid morale, vel instructoriū, quod ex gestis Domini elicitur annexui. Et licet summarie in tot articulos distinxerim Domini passionem, nihilominus tamen vt magis condescendam vobis, ordinabo & referam articulos singulos ad Horas canonicas, secundum quas gestæ sunt, ad aliquas paucas, ad aliquas plures, secundum quod circa vnā horam plura euenerunt, quam circa aliam. Sicut ad primas Vesperas quatuor, ad Completorium septem, ad Matutinas XVIII. ad Primam quinque, & sic de alijs Horis. Antequam tamen procedatur ad distinctionem Horarum, præmittenda sunt quedam, quasi præambula, & introductoria in ipsam Domini passionem: Post quæ subnectuntur duo articuli, de quibus non constat, qua hora factum sit, quod circa illos geritur.

imitari vt
debeamus
Christum
patientem.
Esaiæ 53.
Ibidem.

Meditas pas-
sionem Chri-
sti, quinam
charitatem
erga ipsum
excitet.

PRAEAMBULA PASSIONIS DOMINI
nostri Iesu Christi.

Prædicante Domino nostro Iesu Christo penitentiam, dum propter nimiam dulcedinem doctrinæ eius, & propter innocentem, benignam amabilemque eius conuersationem, sed & obstupendam miraculorum eius choruscationem, & variam beneficiorum exhibitionem fama eius vndique divulgaretur, & populi vbique relictis Phariseis ad eum confluere. Scribæ, Pharisei, & principes Iudæorum, quia erant inanis gloriæ cupidi, inuidebāt illi: & potissimum, quia hypocrysim & iniquam eorum simulationem Dominus arguebat, & contraria operibus eorum malis docebat. Idcirco ceperunt ei vbique detrahere, opera & verba eius mendacijs pervertere, ipsum blasphemare, persequi, quæstionibus tentare, prædicationem eius callidè obseruare, & ex omni parte quarere, si quid possent inuenire, vbi possent eum accusare, & tanquam iniustum diffamare & punire. Sed Dominus, qui eorū occultas machinationes, & versutas cogitationes nouerat, ita prudenter & innocenter in omnibus se habuit, quod ipsi amplius confundebantur, & omnis eorum subdola cogitatio frustrabatur. Vnde ipsi maiori inuidia furebant contra ipsum: & tunc maximè, postquam Do-
minus

Matth. 1. 9
& 23.

Luce 12.
Matth. 21.
Luce 10.
Luce 11.
Ioan. 6. & 8.

